

Литература

1. Уголовный кодекс Украины (с изменениями и дополнениями состоянием на 15 сентября 2013 года). – Х.: Одиссей, 2013. – 232 с.
2. Международное уголовное право: учебник для вузов / А. В. Наумов, А. Г. Кибальник, В. Н. Орлов, П. В. Волосюк. – М.: Издательство Юрайт, 2013. – 463 с.
3. Преступление и наказание в Англии, США, Франции, ФРГ, Японии. Общая часть уголовного права / Власов И. С., Голованова Н. А., Еремин В. Н., Игнатов А. Н., и др.; Отв. ред.: Кузнецова Н. Ф. – М.: Юрид. лит., 1991. – 288 с.
4. Бурдін В. М. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх в Україні: Монографія. – К.: Атіка, 2004. – 240 с.

УДК 343.34 (043.2) (091)

Буга А. Ю., студентка,
Інститут прокуратури та слідства,
Національний університет «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: Підгородинський В. М., к.ю.н.

ГЕНЕЗИС ЗАКОНОДАВСТВА ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Історія становлення і розвитку кримінального законодавства України за різних часів характеризується неоднозначним ставленням щодо визначення поняття і видів злочинів проти громадської безпеки. Л. Котляревський, описуючи життя України XVII ст., вказував на поширеність на той час злочинних нападів, які вчиняли озброєні групи. Інші дослідники відмічають становлення у XVIII ст. стійких, ієрархічних злочинних угруповань [1, с. 56]. Деякі автори вказують на непоодинокі факти злочинів терористичної спрямованості ще в XVI ст. [5, с. 94].

Проблемні аспекти кримінально-правової боротьби зі злочинами проти громадської безпеки ґрунтовно досліджувалися в працях багатьох науковців, серед яких Л. В. Багрій – Шахматов, М. І. Бажанов, К. І. Беляков, В. О. Глушков, О. М. Джужа, В. М. Дрьомін, В. О. Туляков та ін.

Ознаки криміналізації суспільно небезпечних діянь, які сьогодні належать до злочинів проти громадської безпеки, можна знайти в багатьох історичних пам'ятках права: Руській правді, Судебнику Казимира 1468 р., Статуті Великого князівства Литовського 1529, 1566, 1588 рр., Соборному Уложенні 1649 р., Уложенні про покарання кримінальні і виправні 1885 р. тощо [4, с. 637]. Кримінальне уложення 1903 р., яке діяло за часів існування УНР, в Особливій частині, в основу побудови якої було покладено родовий об'єкт злочину, містило розділ IX «Про порушення постанов про захист

громадської та особистої безпеки». Кримінально – правові акти Тимчасового уряду, зокрема Постанова від 6 липня 1917 р., передбачили кримінальну відповідальність за публічні заклики до вбивств, розбоїв, грабежів, погромів, а також насильства над будь – якою частиною населення [3, с. 108]. У перші роки після жовтня 1917 р. джерелами кримінального права були звернення уряду до населення, постанови з'їздів, декрети, накази місцевих рад робітничих, селянських і солдатських депутатів, інструкції Нарком'юсту, а також судова практика. Перш за все, цими актами регламентувалася відповідальність за найбільш тяжкі та поширені злочини, зокрема бандитизм.

У 1920 р. урядом України було введено в дію Керівні засади кримінального права, прийняті в РРФСР у 1919 р. Керівні засади містили, зокрема, визначення таких форм злочинних об'єднань, як згряя (рос. – шайка) та банда, учинення злочинів у складі яких каралося найсуворіше. 23 серпня 1922 р. Всеукраїнським ЦВК було затверджено перший Кримінальний кодекс УРСР, який набув чинності з 15 вересня 1922 р. Після створення у 1922 р. СРСР та прийняття 31 жовтня 1924 р. Основних засад кримінального законодавства Союзу РСР і союзних республік у 1927 р. було прийнято новий Кримінальний кодекс УРСР, в якому визначення кола злочинів проти громадської безпеки зазнало подальшого розвитку. Тривалий шлях становлення і розвитку радянського кримінального законодавства – від Керівних засад кримінального права РРФСР 1919 р. до прийняття Основ кримінального законодавства Союзу РСР і союзних республік 1958 р. з подальшою реформою республіканських кримінальних кодексів у 1959-1962 рр. – не можна охарактеризувати однозначним ставленням до проблем кримінально – правового забезпечення боротьби зі злочинами проти громадської безпеки. Указами Президії Верховної ради СРСР від 4 червня 1947 р. «Про посилення захисту особистого майна громадян» уперше за роки радянського законотворення передбачалося найсуворіше покарання за вчинення злочину організованою групою [2, с. 152].

Базуючись на засадах Основ кримінального законодавства Союзу РСР та союзних республік, загальносоюзних кримінальних законах, Верховною Радою Української РСР у 1960 р. було прийнято Кримінальний кодекс, який був чинним більше сорока років. Злочини проти громадської безпеки не були виділені в окрему групу, а містилися в Главі X Особливої частини Кримінального кодексу разом зі злочинами проти громадського порядку та народного здоров'я. Крім цього, ст. 69 КК України, якою передбачалася кримінальна відповідальність за бандитизм, не належала до вказаної групи злочинів, а містилася в розділі 2 глави 1 Особливої частини КК України «Злочини проти держави». У 1991 р. виходить указ Президента СРСР «Про

заходи щодо посилення боротьби з найбільш небезпечними злочинами та їх організованими формами».

5 квітня 2001 р. Верховною Радою України було прийнято новий Кримінальний кодекс України, який набрав чинності 1 вересня того ж року. Уперше групу злочинів, які посягають на громадську безпеку, було виокремлено в самостійний IX розділ Особливої частини «Злочини проти громадської безпеки».

Необхідною умовою забезпечення прав і свобод людини і громадянина, гідних (нормальних, безпечних) умов їх життя, збереження та примноження матеріальних цінностей суспільства є надійна охорона громадської безпеки. Тому вона вперше віднесена в історії України законодавцем до числа самостійних важливих стрижневих цінностей (об'єктів), в Особливій частині вперше передбачена відповідальність за посягання на цей об'єкт в самостійному розділі.

Література

1. Гуров А. И. Профессиональная преступность: прошлое и современность. – М. : Юрид. лит., 1990. – 322 с.
2. Литвак О. М. Держава і злочинність: Монографія. – К. : Атіка, 2004. – 205 с.
3. Фріс П. Л. Кримінально – правова політика Української держави: теоретичні, історичні та правові проблеми. – К.: Атіка, 2005. – С. 108 – 111.
4. Хрестоматія з Історії держави і права України: Навч. посіб. /Упоряд.: А. С. Чайковський, О. Л. Копиленко, В. М. Кривоніс, В. В. Свистунов, Г. І. Трофанчук. – К.: Юрінком Інтер. – 2003. – 700 с.
5. Юхно О. О. Теоретичні та практичні проблеми організації профілактики і виявлення злочинів терористичної спрямованості на транспорті // Організаційно – правові засади боротьби з правопорушеннями на транспорті: Матеріали постійного семінару (Одеса, 30 вересня 2005 р.). – Одеса: ОЮІ ХНУВС. – 2005. – С. 94 – 101.

УДК 343.61 (043.2)

Волкова А. А., студентка,
Днепропетровский национальный
университет им. О. Гончара, г. Днепропетровск

ПРЕСТУПНОСТЬ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ

Преступность несовершеннолетних и молодежи во всем мире является одной из самых актуальных социальных проблем. Дети – будущее любой страны, от их привычного поведения, образа жизни, личностных качеств зависит судьба общества и нормальное развитие государства. Не зря в